

Viive Ernesaks - tehke ikka lollusi ja tundke elust mõnu!

Tänavu 90 aasta juubelit tähistanud kontsertmeister Viive Ernesaks tõdeb, et rikkaks pole ta saanud, aga rõõmus elu on olnud. „Elu on nii lühike, et nalja peab saama. Tehke ikka lollusi ja tundke elust mõnu!” jagab Viive oma pika eluea nippi.

Viive Ernesaksa tuntakse peamiselt Vikerraadio igahommikuse virgutussvõimlemise klaverisaatjana, kuid ta on muusikalise kujundajana ehk helindajana, nagu Viive ise ütleb, olnud paljude Eesti teatriajaloo tipplavastuste sünni juures. Töötanud koos Voldemar Panso ja Adolf Šapiroga ning saatnud klaveril legendaarset lauljannat Meta Kodaniporki.

Viivet ei häiri, et teda vaid treenerite klaverisaatjana teatakse. „Ervin Abelit mäletatakse ju ka vaid Draamateatri „Kevade” Kiirena,” ütleb ta, muie suunurgas.

Viive Ernesaks on näinud paljusid suurepäraseid lavastusi, kuid eriliselt on talle muusikalidest meelde jäänud 2004. aastal Ugalas nähtud „Thijl Ulenspiegel”, lavastaja Peeter Tammearu. Sõnalavastustest ei unune Mikk Mikiveri seatud Jaan Kruusvalli „Pilvede värvid” (1983). „Kui on väga hea hea muusikaline kujundus, siis mitte ükski teatrikriitik seda ei märka. Kui aga lavastus on kehv, siis hakkab lavastaja kohe nõudma muusikat ja valgust,” ütleb Viive.

„Minu parim helikujundus läbi aegade on olnud Henrik Ibseni näidendile „Ehitusmeister Solness”, mille Voldemar Panso 1974. aastal Noorsooteatris lavastas. Heli oli seal täpselt üks minut ja viis sekundit. Aga vaatajad ei kuulnud seda peaaegu kunagi, sest see oli tüki lõpus ja kõik kiirustasid juba trammi peale,” kahetseb Viive. „Ja selle ühe minuti tegemiseks oli mul veel Tõnu Kaljuste kammerkoor lindistama kutsutud!”

Klaverisaatjana peab Viive oma kõige armsamateks lavapartneriteks Voldemar Kuslapit ja Helgi Sallot. „Läbi aegade on meil Helgiga olnud paljupalju kontserte. Eestimaal pole kohta, kus me käinud poleks. Küll kolhoosi- või sovhoosipidudel, küll kultuurimaja kontsertidel. Eestis pole ühtegi kultuurimaja, mille klaverit ma ei oleks mänginud. Olime ikka kolmekesi - Kuslap, Sallo ja mina,” meenutab ta.

Viive avaldas 2006. aastal elulooraamatu „Viiv: meenutusi

60+

1,9,10,11,12,14

Tallinna Linnateater
Eesti Draamateater
Estonia teater
Noorsooteater
Teater

eluteest, loomingust ja loojatest". „Mul üks tuttav ütleb ikka, et kui tuju kehv, võtab mu raamatu kätte."

Taas virgutaja

2008. aastal taaselustas Vikerraadio hommikuse virgutusvõimlemise traditsiooni ja loomulikult kutsuti sinna klaverit mängima Viive Ernesaks. Sestainult tema suudab loetud sekunditega harjutuste juurde sobiva meloodia välja võluda. Pruugib treener Martin Kõrval ainult öelda „Nüüd teeme, nagu aerutaksime”, kui Viive sõrmede alt tuleb „Viljandi paadimees”. Kui treener käsib soojenduseks reipalt marssida, mängib Viive saateks kohe „Eesti leegionäride laulu". Muuseas, sedasama leegionäride marssi on Viive Ernesaks saateks mänginud ka sügaval stagnaajal, vahetult enne Moskvast tulnud päevauudiseid.

„Üldiselt lindistame korraka sissee kümme saatet. See läheb kiirelt, tund aega kõige rohkem. Mängin nii-öelda - nagu sülg suhu toob," muigab Viive. „Lihtsalt mängin peast. Mul on ükskõik, mis helistikus need muusikapalad on, vahetan neid sada tükki, mul on niisugune poolabsoluutne kuulmine.”

Viive Ernesaksa sõnul on tema ja Martin Kõrva edukas koostöö taga see, et tema mängib klaveril liigutusi, mitte muusikat.

„Ükskõik, kui hea taustamuusika sa paned, nad mängivad tausta, aga mina mängin liigutust. Ja kuna Martinil on võrdlemisi hea rütmitunnetus, siis see on põhi ja ta oskab harjutusi sinna paigutada. Ehkki me teineteisega virgutusvõimlemise ajal üldse suhelda ei saa. Näen teda vaid läbi klaasi.”

Viive on endiselt täpne ja kiire. „Kui stuudioaega on kolm tundi, siis mina teen kümme linti 45 minutiga. Ma ei võta mitte kunagi tagasi. Treener Martin Kõrv on küllaltki noor mees, alles 40 ja mina olen 90, raadiomajas kõige vanem. Tore komplekt! Eks ma vahel käratan küll „Palun tõlget!” - kui noored omavahel selles noorte keeles räägivad. Aga üldiselt saab meil palju nalja,” kõneleb Viive.

„Jumal hoidku, mida Martin vahel harjutuste vahele räägib!”

„Klaveril Viive Ernesaks, tal on täna õlad täitsa paljad! Või et kükitage, Viive Ernesaks kah kükitab, ühe käega mängib! Jumal hoidku! Ma ei suuda põlvede pärast kükitada enam viimased kolmkümmend aastat. Või et - täna on Viivel pärlid kaelas! Rullid

peas! Niisugust juttu räägib!” itsitab Viive.

„Aga ma olen õnnelik, et mind, ÖOaastast on usaldatud midagi tegema. Ja olen õnnelik, et suudan veel vaimustuda inimestest, lavastustest, muusikast, kunstist. Ma ei liigu enam eriti hästi, aga kohale ma ennast vean, kui lindistamise aeg käes.”

Igapäevaelus on Viivele abiks venna pere, rõõmu tunneb ta venna väikestest lastelastest.

„Korra käisin siiski Haapsalu hooldekodus ära,” tunnistab ta. „Mängisin seal klaverit, kuulajaid oli palju, aga mul hakkas igav. Sealsest seltskonnast polnud eriti kellegagi rääkida,” avaldab ta. Oma esimest noodivihikut mäletab ta väga selgelt. See oli „Lumivalgeke ja seitse põialpoissi”, Ameerikast toodud ja väga kallis, maksis kolm dollarit. Paksu papi peal, piltidega ja tohutult ilus. „Teine noodivihik oli mul Artur Rinne laulude kogu. Ei mäleta, kuidas ma noodioskuse nii kiiresti omandasin, aga mängisin need noodid otsast otsani ikka palju kordi läbi. Üldiselt mängisin lihtsalt kuulmise järgi,” selgitab Viive Ernesaks.

„Hakkasin kuueaastaselt Helme vanas mõisahoones kooliõpilastele tantsupidudel lugusid mängima. Mul ei lubatud küll minna, aga salaja ikka läksin,” meenutab ta. Pere elas siis Helme koolimaja ühes osas. „Kui peolt tulin, oli uks lukku pandud ja ma magasin pool ööd ukse taga mati peal. Ausalt öeldes olid mu Helme koolijuhatajast isa ja ema ikka ranged küll. Mind sunniti korralikult klaverit harjutama - vitsakimp pandi klaveri nurga peale,” meenutab ta.

Tallinna Muusikakool jäi Viivel kunagi pooleli. „Mul polnud nii palju tahtejõudu, et oma õpingud lõpule viia. On halb, kui oled nii andekas, et saad harjutamata läbi. Ma ei suutnud ära teha harmoonia eksamit. Kirjutasin nii, nagu mu kõrvad kuulevad. Kui ma oskan ühte lugu vilistada, siis võin sellele teha sada erinevat saadet. Aga ma ei saanud aru, miks peab minema ühest astmestikust teise. Solfedžo aga tegin ideaalselt - mul on hea kuulmine. Aitasin teisi ka.”

Kui Viive Ernesaks kunagi hiljem Estonias töötades rääkis Eino Tambergiga ja kurtis, et ei saanud edasi õppida, sest ta on nii- ja naasugune, vastas Tamberg: „See on sinu õnn! Muidu sa ei julgeks neid „lollusi” teha, mis sa lavastuste juures teed!”

Viive Ernesaks käis mõni aasta tagasi Jüri Krjukovi haulal ja

palus andeks, et soovitas tal jätta vastu võtmata piimamees Tevje roll Jerrv Bocki muusikalist „Viiuldaja katusel”. „Mõtlesin, et kuidas ta oma nelja tooniga seal ikka hakkama saab. Olin unustanud, kuidas Endel Pärn oli öelnud, et tema teeb laval nelja tooniga rohkem ära, kui teised kahe oktaaviga.”

Jüri käis Estonias ära, ütles Viive Ernesaksale, et tahab seda rolli teha, ja küsis, kas kontsertmeister aitab teda. „Mängisin talle põhiloo ette ja tema haaras sellest nagu õhust - sest tal oli haruldane rütmitunnetus. Rütmi tajumine on minu jaoks muusikas üks kõige väärtuslikum omadus. Georg Otsal ei olnud vägevast häält, aga ta oli väga rütmiline. Tema muusikaline väljenduslaad oli väga selge,” meenutab Viive.

Kõige meeldejäavamad lavastajad, kellega koostööd tehtud, on Viive sõnul olnud Adolf Šapiro ja muidugi Voldemar Panso.

Kustumatu mälestus Voldemar Pansost

„Meie vahel oli palju inimlikke kontakte. Panso oli igati lahe inimene. Käisime teineteisel tihti külas. 1977. aasta jõululaupäeval tahtis ta tulla koos Mari-Liis Külaga meile Nõvale külla, aga jõudsid ainult Keilani, sest tuiskas ja edasi nad ei saanud. See oli reede õhtul ja esmaspäeval teda enam ei olnud,” meenutab ta.

„Panso oli selline inimene, et kui sa tema arvates olid teda reetnud, siis ei andnud ta seda sulle kunagi andeks. Mina olin ainukene, kellele ta andis tuhat korda kõik andeks. Ma võisin kõiksugu seatempe teha - ei tulnud proovi või läksin ära, aga ta andis mulle alati kõik andeks. Ainus ja igavene armastus, nagu öeldakse,” muigab Viive Ernesaks.

Linnateatri uuslavastust „Osnap” ta veel näinud pole, küll aga suhelnud lavastaja Riina Roosega. „Panso pidas väga oluliseks, et teater ei pea olema polüfooniline nagu sümfoonia, et tegevus toimub ka tagaplaanil. Vähesed lavastajad, kellega olen koos töötanud, mõistavad seda. Adolf Šapiro. Ka Ago-Endrik Kerge oskas kujundlikult mõelda, väga hästi misanstseene paika panna. Ei tea, kas see oli Endrikule loomupärane või oli Panso seda koolitanud, aga see omadus tal oli.” Viive mäletab, et proovides meeldis Pansole kõvasti röögatada. „Ta röögatas nii, et jalad võttis nõrgaks. Aga miks ta seda tegelikult tegi? Talle meeldis oma häält kuulata! Ma tabasin selle nipi kohe ära. Seda

inimese mõistmist õpetas mulle lavakunstkateedri liikumisõpetaja Helmi Tohvelmann, kellega ka Noorsooteatris koos töötasime.” Viive nimetab Helmi Tohvelmanni suure tähega Inimeseks. „Lisaks oli ta haruldaselt suure hingega. Ta tundis tohutult hästi inimesi. Isegi Panso nimetas teda oma teiseks emaks. Vaat Tohvelmanni käest olen ma väga palju tarkusi õppinud, mis mulle aga paraku eriti külge pole hakanud,” kahetseb Viive.

Kokku viis nad etendus „West Side Story”, mille Vello Rummo 1964. aastal Estonias lavastas. Viive mäletab sellest etendusest tookordse verinoore dirigendi Eri Klasi andekust. „Toona oli Estonia esimene kavalier Harri Vasar, kes aga ei suutnud teist Tony laulu ära laulda, mis rütmiliselt väga raske. Eriti veel tolles ajas ja koolitatud häälele ilmselt väga võõras laulda. Kui Vasar seda laval laulis ja hakkas eksima, siis Eri laulis kõva häälega oma dirigendipuldil kaasa. Trummilööjad ei löönud oma partiisid ära. Eri pulti kanti trummid kahele poole. Nii ta siis mängis trumme, dirigeeris orkestrit ja laulis partiisid kaasa!”

Helmiga töötas Viive koos pikki aastaid. „Olime nagu sukk ja saabas. Minu mõtlemist ja minu suhtumist inimestesse on ta väga palju mõjutanud. Olen temalt tohutult õppinud. Terve lavastajate plejaad, kellega olen koos töötanud, pole mind nii palju mõjutanud kui Helmi,” mõtiskleb Viive.

Ta mäletab, et raha kulutamiseks oli Helmi Tohvelmannil kaks moodust. „Ta kas andis selle oma kallile sõbrale Helmut Vaagile või sõitis taksoga. Niipea kui Salme tänaval proov lõppes - meil olid lavakunstkateedri tunnid ka seal -, võttis ta iga kord takso ja sõitsime. Kui oli märts, siis Meriväljale. Ta tahtis siis loodust ja puid vaadata, aga mul oli sada tuhat muud tegemist. Ma ei julgenud talle kunagi öelda, et mul pole aega. Kui oli aprill, korjasime metsas sinililli. Kui olime taksoga tiiru ära teinud, läksime Kuku klubisse, kus Helmi tellis saiakese nimega brjoss ning koorega kohvi. Ja võttis suitsupaki välja. Ta oli kõva suitsetaja, aga seda ei tohtinud tema õde ega vennalapsed teada,” muljetab Viive.

Viive Ernesaks mäletab sõbrannast ka naljakaid seiku. „Igapäevastest asjadest ei jaganud ta midagi. Üheks sünnipäevaks kinkisime talle elektrikohvimasina, seda ta kartis

nagu vanakurat välku. Oma Mustamäe köögi praeahju ust ei avanud ta surmani, tema lahkudes seisis see ikka kinnikleebituna.”

Võimlemise asemel kohv ja sigaretid

Viive Ernesaks on raadios virgutusvõimlemist teinud juba 1960. aastatest koos võimlemisinstruktor Leelo Röömeliga. „Ükskord tegi Erik Lillo meist keskööprogrammi saate. Küsis minu käest: kas te ise võimlete? „Eluilmaski mitte,” vastasin. -„Kuidas teie hommik algab?” -„Tassi musta kohvi ja suitsuga.” Siis küsis harjutuste juhendaja Leelo Röömeli käest, kuidas temal hommik algab. Leelo vastas: „Suits või sigaret. Natuke kohvi ka.” - „Kas te siis üldse ennast ei liiguta?” - „Liigutan küll. Liigutan hommikuti teki all varbaid,” vastas Leelo.

Virgutusvõimlemise saadet tegi Viive Ernesaks raadios 26 aastat järjest ja ikka koos Leelo Röömeliga. Üks virgutamine oli viis minutit enne kella 7 hommikul enne päevauudiseid, teine kord kell 11 ennelõunal, kui vabrikutöölised end sirutama pidid. „Meil oli Leelo Röömeliga väga hea side. Egas me igal varahommikul seda saadet otse teinud, ikka salvestasime,” ütleb Viive.

Salvestusaega anti neile palju, kella üheksast hommikul kella kaheni päeval. „Helirežissöörid ise tahtsid virgutusvõimlemist salvestada. Esimene helirežissöör üle 30 aasta tagasi oli Arvo Pärt, teine Eino Tamberg. Miks nad siis tahtsid seda klimberdamist salvestada? Aga sellepärast, et nad teadsid, et meie teeme oma asja hiigla ruttu ära ja siis nad saavad stuudioaega ja helipühi enda tarbeks kasutada,” muheleb Viive Ernesaks.

Ise töötas ta juba toona Estonia teatri orkestri kontsertmeistrina. „Orkestripoisid arvasid, et saan iga hommiku eest eraldi makstud, tegelikult mängiti neid linte kaks kuud jutti ja kümme rubla oli see ühekordne lindistamine. „Kuule, Viive, kuhu sa selle raha paned?” küsisid nad. Teatavasti teenisid paljud teatriinimesed suurema osa sissetulekust süldipidudel ja öösiti varietees esinedes. Mõtlesin, mida neile vastata ja ütlesin: „Teate, ma kleebin selle tapeediks!””

Tegelikult Eesti Raadio lihtsalt ei maksnud rohkem kui kümme rubla ühe kuu salvestuste eest. Kontsertmeistrina oli Viive

Ernesaksa teenistus sel ajal 90 rubla kuus.

Igipõlisest pahest - suitsetamisest- on Viive nüüdseks lahti saanud. „Täiesti ise ja ilma igasuguste rohtudeta. Läksin poodi ja ostsin kolm pakki suitsu. Kui suitsuisu peale tuli, ütlesin endale: praegu ei tee, lükkan veidi edasi. Kui taas mõne aja pärast suitsetada tahtsin, ütlesin jälle endale: hiljem, hiljem. Nii petsin ennast terve nädala ja lõpuks ei tahtnudki enam. Vanasti läks ühe etenduse prooviga 18 tassi kohvi ja pakk suitsu. Proovid olid ju pikad - neli-viis tundi. Näitlejad laval suitsu teha ei tohtinud, meie lavastajaga saalis aga küll,“ meenutab vanadaam.

Viive Ernesaks pole iialgi uskunud, et tema 90aastaseks elab. „Kunagine Eesti Draamateatri kirjandusala juhataja Kalju Haan ennustas mulle käe pealt vaid 64 aastat.“

Vanusest hoolimata on Viive Ernesaks igapäevaeluga kursis. Internetti tal küll kodus pole, aga raadiost ja telerist tuleb kõik koju kätte. Eurovisiooni võidulaulugi proovis ta kohe klaveril järele mängida. „See oli lihtsalt kohutav! Suure orkestriga pole aru saada, kui mannetu see viisike ikka on. Hakkasin klaveril mängima ja jumala eest, mu venna väike lapselaps tuli meelde. Mängib oma autodega ja ise laulab:

„Mul on bemmil uued kummid...“ Vaat selline tobe ja monotoonne on see tänavune võidulugu ongi!“ põrutab Viive.

„Ja ometi oli kunagi Eurovisioon kõigile muusikat armastavatele inimestele suursündmus. Soome Yle 1 kanalilt vaadati. Kõik teadsid võidulugusid!

„Üks tänav, pink ja puu“ on ju Eurovisiooni võidulugu 1970. aastast. Või kui ilus ja meloodiline oli kunagine „Ein Bisschen Frieden“ või „Love shine a light“,“ ohkab Viive. „Tänavustest lauludest oli vaid Šveitsi oma ehk kuidagi kuulatav.“

Viive teatab samas, et tema halisema ei hakka. „Soovin väga, et inimesed oleksid sallivamad, rõõmsameelsemad. Ümberringi kõik muudkui hädaldavad. Tegelikult pole meil häda mitte midagi. Sest kõik algab mõtlemisest. Või tahetakse seda, mida pole vaja tahta. Meie praeguse aja pensionärid ei tohiks küll õiendada. Nii palju on ju muid teemasid, mille üle diskuteerida. Ja enamik neist ei tea, mis tähendab tõeliselt tühi kõht. Mina tean,“ avaldab Viive

Ernesaks.

„Pärast sõda, muusikakoolis nägin ikka tõeliselt viletsaid aegu. Aga rõõmsama poole pealt olin siis jälle väga sale.

Nüüd olen jälle sale - kaalun vaid 55 kilo. Tahaksin jälle iga päev palju rohkem ilusaid riideid kanda. Maniküüris ja pediküüris käin küll. Väike edevus kulub alati marjaks ära.”

Kolme presidendi külaskäigud

24. mail täitus Viivel 46 aastat Nõval Perakülas Toa talus.

„Nõva inimesed võtavad sind omaks, kui oled 30 aastat siin elanud, aga mul õnnestus varem,” ütleb Viive.

Tema kodus Perakülas on külas käinud kolm Eesti presidenti. Tüdrukupõlves kinkis ta lilli Johannes Laidonerile. President Kersti Kaljulaid ei ole Viivel seni külas käinud ja Viive on sellega leppinud, et ega ta tulegi.

„See hakkas Lennart Merist peale. Olin teda väga ammu tundnud, tema esimene abikaasa Regina Meri oli Tartus minu klassiõde. Helle Meri oli minu õpilane teatrikoolis. Tal oli oma esimese mehe Eino Tambergiga Riguldis suvila, aga nad käisid siit vett toomas. Paslepas, kus neil Lennartiga residents oli, oli jälle rand väga mudane. Nad käisid siin ujumas. Lennart tahtis, et ma talle igasugu vanu šlaagreid mängiksin, ja mina mängisingi. Nad olid meil väga-väga tihedad külalised.”

Viive Ernesaksa sõnul teised presidendid juba saadeti. „Ma olen siin nagu mingi vaatamisväärsus. Tuli Rüütel oma prouaga. Kõpsetasin pirukaid. Tuli Toomas Hendrik Ilves suure kaaskonnaga. Palus, et ma mängiksin talle klaverit. Ajasime siis juttu ja käsundusohvitser teeb ikka „khm ja khm”. Eks talle antud teada, et tuleb astuma hakata. Ilves siis vaatas ja ütles talle: „Palun ära kõhi, mul praegu mõnus Viivega juttu ajada!””

Viive ütleb, et on väsinud vastamast küsimusele, kas tal siin talus igav ei ole. „Mina ei tea, mis sõna „igav” tähendab. No ei ole igav! Just sel aastal olen hakanud mõtlema asjadele, lavastustele ja inimestele ning nad on kogu aeg minu ümber. Ka

praegu,” selgitab Viive.

„Mulle on mälu kallis. Nii kardan, et lühimälu hakkab alt vedama ja lõpuks tuleb härra Alzheimer. Ristsõnu lahendan, aga need muutuvad pikapeale igavaks. Räägitakse, et sudokud nõuavad palju rohkem nutti. Mul on omaenda mälutreening: enam-vähem kõik oma tuttavate telefoninumbrid on mul peas. Ma ei löö neid mobiiltelefoni sissegi. Oma süsteemi olen välja töötanud, kuidas neid meeles pidada,” avaldab Viive.

„Külalistest on kaks korda hea meel: kui tulevad ja kui lähevad. Küsivad, kas ma ei karda siin üksi. Ei karda vist jah. Olen mõelnud, mis ma siis teeksin, kui pätt tuleks, lööks aknad sisse... Eks ma läheksin klaveri juurde ja mängiksin pätile Valgret,” muigab ta.

Viive Ernesaks on terves Eestis tuntud kui Peraküla teatri asutaja. „Kui ma Nõvale tulin, siis mõtlesin, mida tegema hakata. Olin Merle Karusooga töötanud, tema kogus ju elulugusid. Mõtlesin, et Nõval on nii põnevad elulood, neist peaks näitemängu tegema. Silvi Koppelmaaga, tema oli vallasekretär toona, hakkasime mööda inimesi käima, lugusid üles kirjutama. 1998. aastal toimus esimene Peraküla simman. Marko Matvere on mu õpilane, ta oli nõus esinema tulema, see meelitas rahva kohale. Toredasti kukkus välja.”

Viive Ernesaksalt on ikka küsitud, kas ta polegi Gustav Ernesaksa sugulane. „Mina vastan siis ikka, et olen isehakanud Ernesaks. Olen selle nime oma mehe käest saanud, küll aga olen viis aastat konservatooriumis Gustav Ernesaksa juures kontsertmeistrina töötanud. Tema nimetaski mind isehakanud Ernesaksaks.”

CV

Kes on Viive Ernesaks?

- Sündinud 27. märtsil 1931 Tartus. • Õppinud Tartu muusikakoolis. Tallinna 7. keskkoolis. Tallinna muusikakoolis.
- Terve Eesti tunneb Viive Ernesaksa kui klaverisaatjat, tegelikult töötas ta Tallinna koreograafiakoolis (1957-1959), teatris Estonia (1959- 1965), Noorsooteatris muusikaala juhatajana (1965-1977), Draamateatris (1977-1990), Eesti Muusika-ja Teatriakadeemia lavakunstikoolis jm. 1990. aastast on ta

vabakutseline.

- Viive Ernesaks on teinud muusikalise kujunduse üle 150 lavastusele.
- Oli abielus Ants Ernesaksaga, lapsi ei ole. ■ Algas 1996. a Nõva vallas Perakülas suveteatri, lavastanud seal kohaliku ajaloo seotud näidendeid.
- Eesti NSV teeneline kunstitegelane (1981), pälvinud presidendilt Valgetähe IV klassi teenetemärgi (2001).
- Kolm aastat tagasi pälvis Ernesaks Läänemaa elutööpreemia. Tänavu valis Lääne-Nigula vald Viive Ernesaksa Peraküla teatri loojana valla aukodanikuks ning talle anti Lääne-Nigula valla vapimärk.

„Harki-kokku!“ taas au sisse

Raadio hommikvõimlemise traditsioon ulatub aastasse 1934, mil võimlemispedagoog Ernst Idla ja tema klaverisaatjast abikaasa Leida Idla juhendasid hommikuti otse-eetris

pooletunniseid treeninguid. Nõukogude ajal sai tootmisvõimlemisest lausa kohustus, mille täitmist kontrollisid tervishoiuministerium ja ametiühingute nõukogu.

„Näiteks Maratis pandi kaks korda päevashommikvõimlemise ajal kell 6.45 pärast Moskva uudiseid ja virgutusvõimlemise ajaks kell 11.05 - liinid seisma. Siis nimetati seda tootmisvõimlemiseks ja kõik töötajad pidid kaasa tegema,“ meenutab Viive Ernesaks.

Aastatel 1946-1988 juhendas kuulajaid võimlemismetoodik Leelo Röömel, klaverisaatjad olid Dagmar Normet, Viive Ernesaks, Sanda Kanter, Gennadi Podelski jt. „Toona polnud ju Raadiomaja veel olemas, saated läksid eetrisse Estonia teatrist,“ räägib Viive. Repertuaari kuulusid palad pioneeride marsist ja Viini valsist kuni tuntud lorilauludeni.

2008. aastal taasalustas Vikerraadio virgutusvõimlemistega. Võimlemist on juhendanud mitmed treenerid, neist kõige enam on Vilvega koostööd teinud Martin Kõrv.

„Minu meelet võiks meie virgutusvõimlemisest taas tootmisvõimlemise teha,“ unistab Viive. „Et kell 11.05 panevad kõik moodsad idufirmad ja start-up-ettevõtted oma arvutid ühiselt kinni ja kõik töötajad teevad üheskoos harjutusi. Kontorijuhataja kõige ees!“

Viive Ernesaksa kõige kohutavam kontsert

„Andsime kuuekümnendatel Saaremaal ja Hiiumaal ohtralt suviseid kontserte. Meie trioga: klaveril Viive Ernesaks, trummidel Eri Klas, kontrabassil Elmo Lööve. Kord olime andnud Saaremaal päevase kontserdi. Solistid olid Arne Mikk, Harri Vasar, Estonia direktor Rene Hammer ja Leelo Karp. Sattusime Saaremaale kalurite päevale. Peolaud oli nagu äke, õllevaate oli võimatu kokku lugeda. Üks toodi kohe meile ka. Keegi polnud meid aga hoiatanud, et Saare õlut ei tohi kull-kull januleevenduseks juua. Aga päev oli palav ja tulemus oli kohutav. Mina jõin õlut nagu allikavett. Järsku ei tõusnud enam mu käsi ja jalga ei leidnud ma ka üles. Sama õnnetus seisus oli Eri Klas, kes muidu alkoholi üldse ei pruukinud. Terve meie trupp oli ühekorraga täis. Arne Mikk ja Harri Vasar kukkusid laulma „Kord olid niidud rohelust täis...” Nii mööda kui mööda. Eri Klas, selle asemel et trummi lüüa, tõmbas traatharjaga mööda Miku pead. Ja siis hakkas Eri veel laulma ka. Vello Viisimaa polnud üldse võimeline teksti rääkima. Mina mängisin plomm ja plomm, sõrmed nagu keedetud makaronid. See oli kohutav! Olen elus palju pidusid pidanud ja pruukinud ühte ja teist. Mul on elus kontsertidel teisigi apse juhtunud - kord pidi Georg Ots õhtuse rongiga Leningradi sõitma ja võttis kiirustades ka mulle kontserdiks vajalikud noodid kaasa, kord unustasin prillid lava taha ja tuli peast improviseerida, aga hullemat ei ole, kui kuumal päeval suure januga Saaremaa õlut juua.”

"Jumal hoidku, mida Martin vahel harjutuste vahele räägib!
„Klaveril Viive Ernesaks, tal on täna õlad täitsa paljad!”

Viive põrutab, et tema halisema ei hakka. „Ma soovin väga, et inimesed oleksid sallivamad, rõõmsameelsemad. Ümberringi kõik muudkui hädaldavad. Tegelikult pole meil häda mitte midagi. Sest kõik algab mõtlemisest. Või tahetakse seda, mida pole vaja tahta.” Viive Ernesaksalt on ikka küsitud, kas ta polegi Gustav Ernesaksa sugulane. „Mina vastan siis ikka, et olen isehakanud Ernesaks. Olen selle nime oma mehe käest saanud, küll aga olen viis aastat konservatooriumis Gustav Ernesaksa juures kontsertmeistrina töötanud.”

Kaire Kenk

